

**ASSOTSIATSIOON
EUROOPA LIIDU
JA JORDAANIA
VAHEL**

Assotsiatsiooninõukogu

**Brüssel, 25. mai 2022
(OR. en)**

**UE-RHJ 3304/22
ADD 1**

MÄRKUS

Teema: LISA järgmise dokumendi juurde: ELi ja Jordaania
ASSOTSIATSIOONINÕUKOGU OTSUS ELi ja Jordaania partnerluse
prioriteetide kohta aastateks 2021–2027

ELi ja Jordaania partnerluse prioriteedid aastateks 2021–2027**SISSEJUHATUS**

ELil ja Jordaania on tugev partnerlus. Jordaania on ELi oluline partner ja EL omistab suurt tähtsust Jordaania olulisele stabiliseerivale rollile piirkonnas. Kahe partneri kindla ja mitmekülgse suhte edasiseks tugevdamiseks on määratud kindlaks prioriteedid, mis toetavad ELi-Jordaania assotsieerimislepingu rakendamist, mis suunab partnerlust ajavahemikus 2021–2027.

ELi ja Jordaania partnerluse prioriteetidid hõlmavad Euroopa naabruspoliitika jagatud eesmärged, milleks on ühine rahu, heaolu ja stabiilsuse ala. Need kehtastavad selle põhilisi tunnuseid – diferentseerimist ja ühist vastutust, kuid ka paindlikkust, et võimaldada kohandumist muutuvatele oludele, nagu EL ja Jordaania on kokku leppinud. Lisaks sellele on need kooskõlas eesmärkidega, mis on märgitud Euroopa Ülemkogu 10.–11. detsembri 2020. aasta järeldustes¹ demokraatlikuma, stabiilsema, keskkonnahoidlikuma ja jõukama lõunanaabruse kui ELi strateegilise prioriteedi kohta.

Partnerluse prioriteetidid kajastavad ka uue, kõrgelennulise ja uuendusliku Vahemere piirkonna tegevuskava eesmärged, mis on märgitud komisjoni ja kõrge esindaja 9. veebruari 2021. aasta ühisteatise lõunapoolsete naaberriikide kohta², ning sellele järgnenud nõukogu 16. aprilli 2021. aasta järeldustes uuendatud partnerluse kohta lõunanaabrusega,³ mille eesmärk on taasalustada koostööd ja rakendada suhte veel kasutamata võimalusi. See toetab lõunanaabruse majandus- ja investeerimiskava⁴ ühiselt kokkulepitud juhtalgatuste tõhusat ja õigeaegset rakendamist, mis tugevdab ELi partnerlust Jordaaniaga ja aitab kaitsta meie Vahemere piirkonna ühist vara. Uus tegevuskava võimaldab luua uusi partnerlusi rohe- ja digipöörde strateegiliste prioriteetide valdkonnas, mis suurendab kestlikkust, jõukust ja vastupidavust. EL ja Jordaania tuginevad selle tegevuse käigus partnerlusele Jordaaniaga ning Jordaania reformikava jätkuvale rakendamisele. EL ja Jordaania jätkavad konstruktiivset koostööd Vahemere Liidu kaaseesistujatena, et edendada tugevat partnerlust Vahemere piirkonnas.

ELi ja Jordaania partnerlus põhineb kooskõlas uue tegevuskavaga jätkuvalt ühistel väärtustel ja dialoogil ning areneb kooskõlas ühise sotsiaal-majandusliku ja poliitilise tegevuskavaga, mis käsitleb muu hulgas reforme näiteks heade valitsemistavade, õigusriigi põhimõtte, inimõiguste, kõigile sotsiaalse ühtekuuluvuse ja võrdsete võimaluste tagamise, mittediskrimineerimise, keskkonna- ja kliimakaitse, makromajandusliku stabiilsuse ja ettevõtluskeskkonna valdkonnas ning nende rakendamist. Selle eesmärk on tagada keskkonnahoidlik, digitaalne, vastupidav ja õiglane taastumine pärast COVID-19 pandeemiat kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030, Pariisi kliimakkokkuleppega ja Euroopa roheline kokkuleppega.

¹ EUCO 22/20, 11. detsember 2020.

² JOIN(2021) 2 final.

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7931-2021-INIT/et/pdf>.

⁴ SWD(2021) 23 final.

Pikaajalise kestliku sotsiaal-majandusliku taastumise ja töökohtade loomise ergutamine lõunanaabruses on peamine ühine prioriteet ja Vahemere piirkonna uue tegevuskava uuenduslik nurgakivi. Teatisele lisatud talituste ühine töödokument, mis käsitleb lõunanaabruse majandus- ja investeerimiskava ja milles Jordaaniat palju käsitletakse, osutab sihipärasele tegevusele, mille eesmärk on omistada sellele partnerlusele suuremat tähtsust ja keskenduda olulistele projektidele, mis tugevdavad ELi partnerlust Jordaaniaga. Vahemere piirkonna uue tegevuskava majandus- ja investeerimiskava juhtalgatuste rakendamine aitab saavutada partnerluse prioriteete ja on oluline osa ELi koostööst Jordaaniaga.

EL tegutseb lähtuvalt ühisteatisest, selle majandus- ja investeerimiskavast ning nõukogu järeldustest ka selle nimel, et teha ELi liikmesriikidega koostööd Euroopa tiimi algatuste edendamiseks vastastikkust huvi pakkuvates olulistes valdkondades, tuginedes Euroopa tiimi edukale reageerimisele COVID-19 kriisile nii üleilmselt kui ka Jordaanias.

Partnerluse prioriteedid moodustavad elava dokumendi ja eeldavad vastastikuste kohustuste täitmist.

Partnerlust ja prioriteetseid koostöövaldkondi toetatakse jätkuvalt regulaarsete kõrgetasemeliste **poliitiliste kohtumiste**, majandust, tööhõive- ja sotsiaalküsimusi, kaubandust, õigusküsimusi, inimõigusi, demokraatlikke protsesse, kliimat ja keskkonda käsitlevate **dialoogide**, ELi ja Jordaania vahelise **liikvusprioriteetide, ELi ja Jordaania teadus- ja tehnoloogiavaldkonna** koostöölepingu ja muude praeguste koostöövaldkondade kaudu, ELi ja Jordaania kohustuse kaudu tugevdada dialoogi ja koostööd **julgeoleku**, sh vägivaldse äärmusluse ja terrorismi vastase võitluse ning küberturvalisuse valdkonnas, samuti Jordaania toetuseks praegu tehtava **kahepoolse koostöö** kaudu.

Partnerluse prioriteedid kinnitavad ELi ja Jordaania vahelisi sidemeid ning nendega määratakse kindlaks omavahelise suhte süvendamise võimalused.

Kirjeldatud taust on eriti soodne ELi ja Jordaania vaheliste suhete tugevdamiseks, lähtudes **jagatud eesmärkidest, väärtustest ja huvidest ühiste probleemide lahendamisel.**

COVID-19 pandeemia on veelgi suurendanud tervishoiu-, haridus- ja majandussektorile avalduvat survet ning tekitanud märkimisväärseid sotsiaal-majanduslikke probleeme. EL ja Jordaania taastuvad kriisist veelgi tugevamana, muu hulgas tänu oma majanduse digi- ja rohepöördele, vastupidavuse suurendamisele ning oma kogukondadele jõukuse ja inimväärse töö võimaluste tagamisele kaasaval viisil. EL ja selle partnerid hakkavad aktiivsemalt tõkestama kõiki diskrimineerimise, sh usul ja veendumustel põhineva diskrimineerimise vorme ning edendama soolist võrdõiguslikkust kõigis poliitikavaldkondades, et COVID-19 pandeemiast kaasaval viisil taastuda.

Süüria kriis on alates 2011. aastast mõjutanud tugevasti Jordaaniat, kogu piirkonda ja ka ELi. EL ja Jordaania on kinnitanud jagatud eesmärgid ja ühiseid huve nii rahu protsessis kui ka stabiilsuse ja rahu taastamisel Süürias. See võimaldaks lõppkokkuvõttes pagulaste vabatahtlikku, turvalist ja väärikat tagasipöördumist. Seni on oluline säilitada Jordaania Süüria pagulastele antava abi taset ning juurdepääsu kaitsele, haridusele, elatusvahenditele ja teenustele.

EL tunnustab olulist rolli, mis Jordaania on olnud riiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel areenil, ning toetab Jordaania osalemist mitmepoolses süsteemis. EL tunnustab Jordaania heldet ja jätkuvat panust suure arvu pagulaste majutamisel ja kaitset, kelle hulka kuuluvad Jordaaniast turvalist elupaika otsivad süürlased, palestiinlased, iraaklased, liibüälased ja jeemenlased, ning neile hariduse, tervishoiu, elatusvahendite ja sotsiaalkaitseteenuste tagamisel. EL aitab Jordaania jätkuvalt toetada kaitset otsivaid pagulasi ja suurendada Jordaania vastupidavust, sh aidates jätkuvalt maandada COVID-19 pandeemiast tekkivat mõju. Nagu ka varem, lisandub ELi toetus Jordaaniale pagulastega seotud tegevuseks kahepoolsete toetusprogrammide raames antavale toetusele. On ülioluline vähendada vaesust, diskrimineerimist ja soolist ebavõrdsust, tagada piisav sissetulekutoetus, mittediskrimineeriv juurdepääs sotsiaalkaitsele kooskõlas selliste riiklike raamistikega nagu Jordaania riiklik sotsiaalkaitse strateegia, edendada kestlikku arengut ja majanduskasvu, kaitsta inimõigusi ning tagada võrdne juurdepääs kvaliteetsetele teenustele.

Lisaks sellele on Jordaania jätkuvalt teinud eeskujulikke jõupingutusi Lähis-Idas rahu ja julgeoleku edendamiseks ning tal on selles eesrindlik ja tasakaalustatud roll, eelkõige Lähis-Ida rahuprotsessi raames. Lisaks sellele on Jordaania roll osutunud väga väärtuslikuks radikaliseerumise, terrorismi ja vägivaldse äärmusluse tõkestamisel ning nendevastases võitluses. Veel üks näide Jordaania juhtivast stabiliseerivast rollist on asjaolu, et Jordaania on koos ELiga Vahemere Liidu kaasesistuja, mille kaudu ta edendab poliitilisi lahendusi piirkonna mitmesugustele kriisidele ning piirkondlikku integratsiooni ja arengut, kestlikku, keskkonnahoidlikku, vähese kasvuhoonegaaside heitega ja ressursitõhusat ringmajandust.

Jordaania ja EL jätkavad samuti tegevust kõigi rände aspektidega tervikliku, mõlemale poolele kasuliku ja sihtotstarbelise partnerluse ning liikuvuspartnerluse raames, millega määratakse kindlaks rände, liikuvuse ja julgeoleku valdkonna meetmete sidus raamistik, lahendades piiride haldamise, ebaseadusliku rände tõkestamise ja rahvusvahelise kaitsega seotud küsimusi⁵.

Partnerluse prioriteedid tuginevad ühistele saavutustele vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, sh eesmärk edendada reformide jätkuvat rakendamist, suurendades seeläbi Jordaania makromajanduslikku stabiilsust kooskõlas läbivaadatud IMFi programmi prioriteetidega ja võttes arvesse COVID-19 pandeemia mõju. Samuti tuginevad need 2016. aastal Londonis toimunud Süüria ja piirkonna toetamise alasele konverentsile ning Jordaania ja nimetatud konverentsi kaaskorraldajate poolt sõnastatud rahvusvahelise kokkuleppe kohustustele, mille eesmärk on säilitada Jordaania saavutatud arengut jätkuva humanitaarabi andmise ja vastuvõtva kogukonna piisava toetamise käigus. Viis järgnevat Brüsselis toimunud konverentsi teemal „Süüria ja piirkonna tuleviku toetamine“ uuendasid ja tugevdasid rahvusvahelise kogukonna poliitilist, humanitaarset ja rahalist panust konfliktist kõige enam mõjutatud Süüria inimeste, naaberriikide ja vastuvõtivate kogukondade toetamiseks ning nende raames vaadati läbi edusammud, mida valitsused, rahastajad ja Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO) on teinud kõnealustel konverentsidel võetud kohustuste ja antud lubaduste täitmisel. Võttes arvesse Süüria pagulaste jätkuvat eriti suurt haavatavust ja haavatavaid vastuvõtvaid kogukondi, mida veelgi võimendab COVID-19 pandeemia, kinnitavad EL ja Jordaania oma võetud kohustust anda abi kõigile pagulastele Jordaania ja tagada nende tulemuslik kaitse. On oluline veelgi parandada nende juurdepääsu teenustele, tagada nende inimõiguste austamine ning jätkata tööd, et suurendada nende iseseisva hakkamasaamise potentsiaali ning luua neile võimalus panustada Jordaania majandusarengusse. EL ja Jordaania

⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10055-2014-REV-3/et/pdf>.

võtavad pagulaste, sh Süüria pagulaste toetamisel kasutusele haavatavusel põhineva lähenemisviisi, pöörates piisavalt tähelepanu haavatavate vastuvõtivate kogukondade olukorrale.

EL on jätkuvalt pühendunud sellele, et tagada ka edaspidi abi ja kaitse **Palestiina pagulastele**, sh Jordaania. Sellega seoses rõhutasid EL ja Jordaania üliolulist rolli, mis on ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioonil Lähis-Idas, et tagada julgeolek ja stabiilsus piirkonnas kooskõlas organisatsiooni ÜRO mandaadiga, mis on sätestatud asjaomastes ÜRO resolutsioonides, ja võtsid kohustuse anda sellele organisatsioonile jätkuvalt poliitilist ja rahalist toetust. Nad kinnitavad, et ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioonil Lähis-Idas on jätkuvalt oluline roll, ja võtavad kohustuse toetada organisatsiooni tema mandaadi täitmisel tema tegevusvaldkondades ning suurema läbipaistvuse, vastutuse ja usaldusväärse finantsjuhtimise eesmärgil haldus- ja juhtimisreformide tegemisel, mis on organisatsioonil kavas, ning ajendavad rahastajaid tagama kestlikuma ja ennustatavama mitmeaastase rahastamise ja jagama koormust õiglaselt.

PRIORITEEDID

Partnerluse prioriteedid kajastavad jagatud huve ja keskenduvad valdkondadele, milles ELi ja Jordaania koostöö on mõlemale poolele kasulik. EL ja Jordaania on võtnud kooskõlas ühisteatise ja nõukogu järeldustega kohustuse edendada mitme meetme puhul tehtavat koostööd järgmistes olulistest poliitilistes valdkondades: vastupidavuse ja maailma majandusega seotuse või selles osalemise suurendamine, jõukuse suurendamine ning rohe- ja digipöörde pakutavate võimaluste kasutamine; inimareng, head valitsemistavad, õigusriigi põhimõtted ja inimõigused; rahu ja julgeolek; ränne ja liikuvus; kliimameetmed, energia ja keskkond.

Eespool märgitu põhjal on määratud ajavahemikuks 2021–2027 kindlaks kolm prioriteeti.

ELi ja Jordaania eesmärk on **tugevdada koostööd piirkondliku stabiilsuse ja julgeoleku, sh terrorismivastase võitluse valdkonnas**. EL ja Jordaania on kindlad partnerid välis- ja julgeolekupoliitika vallas. Strateegilist ja operatiivkoostööd tehakse nii kahepoolsetel, mitmepoolsetel foorumitel kui ka piirkondlikult, sh ELi ja Jordaania tegevuse kaudu Vahemere Liidu kaasesistujatena ning võttes arvesse kavandatud ELi ja lõunanaabruse välisministrite igaaastastest kohtumistest ning võimalikest sektoripõhiste ministrite kohtumistest saadavaid eeliseid. ELi ja Jordaania vastastikustes huvides on edendada rahu ja stabiilsust piirkonnas ning kõikjal maailmas, tehes Lähis-Ida rahuprotsessis koostööd kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega ning toetades poliitilist üleminekut ja rahuloomet

Süürias, muu hulgas lähtuvalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonist 2254. Nii EL kui ka Jordaania püüavad saada salliva ühiskonna mudeliks, mis on veel üks põhjus laiendada koostööd välispoliitika vallas.

Partnerlus keskendub majanduse taastumise ja stabiilsuse, keskkonnahoidliku, digitaalse, kaasava ja teadmispõhise majanduskasvu, kvaliteetse hariduse ja inimväärsete töökohtade loomise edendamisele, sh noorte jaoks, kooskõlas valitsuse prioriteetide, hinnangulise arengu rakendusprogrammi, strateegia „Jordaania 2025 – Riiklik visioon ja strateegia“ ning sektoripõhiste poliitikameetmete ja strateegiatega. Toetuse eesmärk on suurendada Jordaania vastupidavust, et tulla toime Süüria kriisi mõju ja piirkondliku ebastabiilsuse ning COVID-19 pandeemia majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgedega, kasutades kriisijärgselt parema taastamise põhimõtte võimalusi.

EL ja Jordaania tihendavad koostööd kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise leevendamiseks, tehes ühiseid jõupingutusi, et edendada **keskkonnahoidlikku majanduskasvu ja energiasüsteemi ümberkujundamist kliimanetraalsuse suunas** kooskõlas Jordaania energiaspektori strateegiaga (2020–2030) ning Jordaania riikliku kindlaksmääratud panuste kava ja riikliku kohanemiskavaga. Tugev, kaasav, keskkonnahoidlik ja ühendatud Jordaania majandus, mida toetavad ELi-Jordaania assotsieerimislepingu alusel loodud **vabakaubanduspiirkond**, lihtsustatud päritolureeglite kava ja soodne investeerimiskeskond (tänu ettevõtluskeskkonna reformidele) ning ettevõtjate ja eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääs rahastamisele, sh edendades avaliku ja erasektori dialoogi ning tehes otsesemat koostööd erasektoriga, on tugev stiimul **inimväärsete töökohtade loomiseks**. Majanduse moderniseerimine, keskkonnahoidlikuks muutmine ja mitmekesistamine hoogustub veelgi tänu innovatsioonipõhise majanduskasvu toetamisele ja teadmiste jagamisele. Samuti toetab piirkondlikku ja majanduslikku integratsiooni kestliku, aruka ja vastupidava transpordiühenduse (sh ELi-Jordaania lennunduslepingu) nimel tehtav koostöö ning pikaajalise riikliku transpordistrateegia 2015–2030 rakendamine.

Eritähelepanu pööratakse **noorte ja naiste majanduses osalemise ning töölase konkurentsivõime** suurendamisele. Samuti pööratakse tähelepanu kestlike ja võrdsete majandusvõimaluste loomisele, mis põhinevad muu hulgas **kvaliteetsel haridusel ja kutseõppel ning sobilike ühistransporditeenuste osutamisel**, ning ettevõtlus- ja innovatsioonikultuuri edendamisele ning üleminekule keskkonnahoidlikule ja digitaalsele ringmajandusele. Kaaluda tuleks algatusi kultuurisektoris, sh neid, mis on suunatud kultuuri ja loomemajanduse arendamisele, võttes arvesse sektori märkimisväärset panust kultuuridevahelise dialoogi ja sotsiaal-majandusliku arengu edendamisse.

Assotsieerimislepingu nõuete täitmise täielik tagamine ja jätkuv töö olemasolevate kaubandus- ja investeerimissuhete tugevdamiseks suurendaks samuti Jordaania **integreerimist ELi turule** ning looks uusi võimalusi kaubanduseks, investeerimiseks ja arenguks. EL teeb kooskõlas kaubanduspoliitika läbivaatamise teatisega⁶ lõunanaabruse ja Aafrika huvitatud partneritele ettepaneku uue **kestlike investeeringute algatuse** kohta.

Partnerlus keskendub nende Jordaania jõupingutuste ja kohustuste toetamisele, mille eesmärk on **tugevdada head valitsemistava, õigusriigi demokraatlikku reformi ja inimõigusi, sh sotsiaal- ja töötaja õigusi**. Jagatud väärtusteks on siinjuures rahvusvahelises, piirkondlikus ja riiklikus õiguses sätestatud inimõigused ja põhivabadused. Demokraatlike põhimõtete ja inimõiguste austamine on ELi ja Jordaania vaheliste suhete ning Jordaania kestliku sotsiaal-majandusliku arengu ja stabiilsuse ülioluline osa.

Rände ja liikuvuse valdkonnas on rände- ja varjupaigalepet käsitlevat Euroopa Komisjoni teatist⁷ ning Jordaania õigusakte arvesse võttes valdkondadevaheliseks prioriteediks edusammud **liikuvuspartnerluse** erinevate komponentide tulemusliku rakendamise alal, mis aitaks samuti tagada, et isikud saavad korrapärasemalt ja lihtsamini Jordaania ja ELi vahel reisida, muu hulgas et tihendada turismi, lihtsustada haridusalaseid vahetusprogramme ja suhelda Jordaania kogukondadega välisriikides. Terviklik ja kestlik lähenemisviis rändele ja varjupaigale, sh tagasipöördumisalane koostöö kooskõlas ELi ja selle liikmesriikide pädevusega võiks olla kasulik nii ELile kui ka Jordaaniale.

⁶ COM(2021) 66 (final), 18.2.2021.

⁷ COM(2020) 609 final, 23.9.2020.

1. KOOSTÖÖ TUGEVDAMINE PIIRKONDLIKU STABIILSUSE JA JULGEOLEKU, SEALHULGAS TERRORISMIVASTASE VÕITLUSE VALLAS

EL tunnustab Jordaania kõiki asjaomaseid jõupingutusi. EL ja Jordaania peaksid jätkama tihedat koostööd piirkonna ebastabiilsuse, sh Dae'shi ja muude terrorirühmituste tõttu suurenenud julgeolekuohu kõrvaldamiseks. Sel puhul on EL võtnud kohustuse aidata Jordaaniat tema jõupingutustes tagada oma välispiiril stabiilsus ja julgeolek. EL ja Jordaania toetavad mõlemad vajadust Süüria kriisile püsivate ja kestlike lahenduste leidmise järele kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2254 (2015). Tuleks jätkata tööd Süüria kriisi lahendamiseks asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel, samuti koostööd ELi ja Jordaania laiendatud julgeoleku / terrorismivastase võitluse tegevuskava raames, pöörates erilist tähelepanu ühisprojektidele ja teabejagamisele.

EL ja Jordaania peaksid tõhustama ka **lepitamist** muude konfliktide raames, k.a Lähis-Ida rahuprotsess. EL tunnustab Jordaania hädavajalikku ja konstruktiivset rolli piirkonna stabiilsuse tagamisel ning kordab Jeruusalemma pühapaikade ajaloolise hetkeolukorra säilitamise olulisust, sh seoses Hašimiidi järelevalvega. EL ja Jordaania jätkavad tihedat suhtlust, et leida Iisraeli ja Palestiina konfliktile kahe riigi kooseksisteerimisel, rahvusvaheliselt kokkulepitud tingimustel ja rahvusvahelisel õigusel põhinev õiglane ja täielik lahendus. Väljaspool vahetu konflikti mõõdet tugevdavad nad liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames koostööd ja vastupidavust katastroofiohu juhtimise ja elanikkonnakaitse valdkonnas, võtavad täiendavaid meetmeid kliimamuutustele vastupanu võime ja nendega kohanemise valdkonnas ning investeerivad ennetavatesse meetmetesse.

EL ja Jordaania on partnerid religioonide ja kultuuride vaheliste dialoogide edendamisel üleilmsel ja piirkondlikul tasandil, kus Jordaania on juhtroll. EL ja Jordaania teevad koostööd ning teevad kindlaks viisid, kuidas kaitsta ja säilitada kultuuripärandit rahu, demokraatia ja kestliku arengu ning positiivse dialoogi ja kaasamise edendamise vahendina ning teevad ettepanekuid vastavate meetmete kohta.

Pikaajalise stabiilsuse tagamiseks on oluline ka juurdepääs loodusvaradele, eelkõige puhtale joogiveele. Jordaania ja EL jätkavad koostööd, et täiustada veemajanduse tõhusust ja kestlikkust.

Terrorismi, vägivaldse äärmusluse ja radikaliseerumise tõkestamine ning selle vastane võitlus peab püsima päevakorras olulisel kohal. Seda arvestades ning täienduseks tavapärasele poliitilisele ja temaatilisele dialoogile tihendavad EL ja Jordaania konkreetset koostööd ja teabevahetust nimetatud probleemide lahendamiseks õigusriigi põhimõtte raames ning austades täielikult inimõigusi ja põhivabadusi. EL ja Jordaania teevad koostööd, et kõrvaldada radikaliseerumise, terrorismi ja vägivaldse äärmusluse algpõhjused, mis on seotud sotsiaalse ühtekuuluvuse, naiste ja noorte ning hariduse olulise rolli, sh vastastikku kokkulepitud haridusprogrammide ja Jordaania kodanikuühiskonna ulatusliku kaasamisega.

EL ja Jordaania on samuti loonud raamistiku, mis võimaldab Jordaaniale osaleda ELi **kriisiohjamisoperatsioonides**, mis on veel üks näide julgeolekuküsimustes tehtavast tihedast koostööst, mida saab edasi arendada.

2. KESTLIKU MAJANDUSLIKU STABIILSUSE, KESKKONNAHOIDLIKU, DIGITAALSE, KAASAVA JA TEADMISTEPÕHISE MAJANDUSKASVU, HARIDUSE KVALITEEDI JA INIMVÄÄRSETE TÖÖKOHTADE LOOMISE EDENDAMINE

Süüria kriis ja selle põhjustatud pikaleveninud pagulaste kohalolek on mõjutanud tugevasti Jordaania majandusolukorda, tema nappe loodusvarasid ja põhiteenuste pakkumist, mis raskendab niigi habrast majanduslikku olukorda. COVID-19 pandeemia on märkimisväärselt võimendanud sotsiaal-majanduslikke probleeme, haavatavusi ja ebavõrdsust. Seetõttu arendatakse edasi ja rakendatakse **majandusdialoogi, reforme ja makromajanduslikes küsimustes tehtavat koostööd**, et edendada kindlaid makromajanduslikke ja struktuurseid poliitikameetmeid, mis stimuleerivad kestliku ja kaasava majanduskasvu potentsiaali, suurendavad Jordaania majanduse vastupanuvõimet majandusšokkidele ning riigi rahanduse kestlikkust, kooskõlastades tegevust mitmepoolsete ja kahepoolsete rahastajatega. Tuleks jätkata makromajandusliku stabiilsuse säilitamiseks tehtavaid jõupingutusi koosõlas Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) läbivaadatud programmiga ning kohustustega, mille Jordaania on rahvusvahelise kogukonna ees võtnud pärast 2019. aasta Londoni konverentsi ja Jordaania reformimudeli alusel. EL toetab neid jõupingutusi koostööabi ja märkimisväärsede makromajandusliku finantsabi programmide teel.

Lisaks usaldusväärsele maksu- ja eelarvehaldusele tehakse täiendavat koostööd **Jordaania avaliku sektori reformide** alal, et parandada riigi rahanduse haldamist, aga ka selle üldist tõhusust ja teenuste osutamise võimet.

Jordaania peamine sotsiaal-majanduslik probleem, mille on muu hulgas põhjustanud pikaajased piirkondlikud kriisid, on ebavõrdne juurdepääs tööhõivele, sh naiste ja noorte jaoks, aeglane majanduskasv, suur töötuse määr ja suurenev võlg. Seda probleemi peaks olema võimalik lahendada, luues inimväärseid töökohti, toetades ettevõtlust ja innovatsiooni (eelkõige seoses keskkonnanahoidliku, digitaalse ja sotsiaalmajandusega), suurendades oskusi ja kvalifikatsioone (edendades sihipärast koolitust, haridust ja teadusuuringuid) ning töötades välja sihipärase ja tervikliku sotsiaalkaitseüsteemi. Partnerluse prioriteedid püüavad neid küsimusi lahendada erinevate poliitiliste vahenditega: kaubandus; ettevõtete areng; haridus, koolitus ja elukestev õpe; suurem liikuvus. Nimetatud vahendite ühine eesmärk on tugevdada kõigi ühiskonnaliikmete majanduslikke võimalusi ja osalust.

- a) **Kaubandus arengu nimel** on partnerluse prioriteetide oluline element. Jordaaniat aitab töökohtade loomine, mida toetab ELi-suunalise ekspordi suurenemine tänu lihtsustatud päritolureeglite kavale ja sellega kaasnevatele meetmetele. EL ja Jordaania teevad ühiselt kindlaks sobilikud lähenemisviisid, et ajakohastada paremini kahepoolseid kaubandus- ja investeerimissuhteid. Lisaks sellele teevad EL ja Jordaania koostööd VKEde, arengu, tehnoloogia ja oskusteabe valdkonnas, et tugevdada kahepoolseid ja majandussidemeid.
- b) Samal ajal jätkavad EL ja Jordaania **dialoogi** ühtlustamise stimuleerimiseks sellistes valdkondades nagu sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed, tehnilised kaubandustõkked ja teenused, et edendada kaubandust ja suurendada Jordaaniale investeerimise atraktiivsust. Lisaks sellele teeb EL tarbijate tervise ja ohutuse paremaks kaitseks ning kaubanduse soodustamiseks Jordaaniaga koostööd, et toetada tulemuslike tooteohutuse raamistike väljatöötamist kooskõlas rahvusvaheliste standarditega, vältides samal ajal mittetariifseid tõkkeid.
- c) EL ja Jordaania suurendavad oma jõupingutusi järgmistes prioriteetsetes valdkondades: **ettevõtluskeskkonna parandamine** ja investeringute ligimeelitamine, eelkõige kui need toetavad üleminekut vähese heitega ja vastupidavale ringmajandusele; **erasektori tootlikkuse ja konkurentsivõime toetamine** ning ettevõtluse edendamine (sh õigusliku, regulatiivse ja haldusreformi kaudu, mis hõlmab konkurentsipoliitikat ja subsiidiumide kontrolli norme, laenuandmist ettevõtjatele ning digi- ja rohepöörde kõigi võimaluste kasutamist); Jordaania tööturu ning keskkonnahoidliku, digitaalse ja sotsiaalmajanduse jaoks vajalike **teadmiste ja oskuste tagamine**. Neid eesmärke võib aidata saavutada eespool nimetatud uus **kestlike investeringute algatus**. EL ja Jordaania teevad samuti koostööd, et tugevdada teadmispõhiseid sektoreid, mis on oluline eelkõige noorte ja naiste jaoks inimväärsete töökohtade loomiseks ning ettevõtjate toetamiseks ja nende võimaluste suurendamiseks, eriti COVID-19 pandeemiast kõige enam mõjutatud majandussektorites.

- d) Veel üks tugev sotsiaalse ja majandusliku arengu edendamise vahend on **haridus**. See on keskse tähtsusega Jordaania jaoks, kes teeb ELiga koostööd, et saavutada kõnealune prioriteet, millest saavad kasu kõik Jordaania elavad inimesed, ning kõrvaldada probleemid, mis on seotud COVID-19 kriisiga ning õpilänkade ületamisega. ELi ja Jordaania koostöö põhineb **laste, noorte ja noorte täiskasvanute juurdepääsul turvalisele ja kvaliteetsele riiklikule haridusele kõigil tasanditel**, et tagada kõigile võimalus õppida, rajada enda tulevik ning panustada majanduskasvu ja riigi arengusse. Eritähelepanu tuleb pöörata tööturu vajadustele vastavale kutseõppele ja -haridusele ning kõrgharidusele ja elukestvatele õppele.

EL ja Jordaania teevad samuti kahepoolset ja Vahemere Liidu kontekstis koostööd **teaduse, tehnoloogia ja innovatsiooni** strateegia valdkonnas, sh rakendades tegevuskavasid, et saavutada ühiseid prioriteete näiteks kliimamuutuste, tervishoiu ja taastuenergia valdkonnas.

EL ja Jordaania edendavad innovaatilisi teadusuuringuid, teadmistepõhiseid lahendusi ja koostööd **taastuenergia, energiatõhususe (kooskõlas Jordaania energiasektori strateegiaga aastateks 2020-2030) ja loodusvarade kestliku majandamise, sh kestlike põllumajandustavade, kestliku veemajanduse ja jäätmekäitluse alal, sh puhta joogivee tagamine**. Nende koostöö on kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030 ja Pariisi kliimakokkuleppega, sh Euroopa rohelse kokkuleppe kontekstis, tugevdades meetmeid, mille eesmärk on edendada üleminekut kliimaneutraalsele ja vastupidavale ringmajandusele. Programmi „Euroopa horisont“, programmi „Partnerlus Vahemere piirkonna riikidega teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas“ (PRIMA) ja Vahemere Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni piirkondliku platvormi kaudu jätkatakse teadusuuringute ja innovatsiooni alast koostööd.

EL ja Jordaania loovad foorumi **tulevaste investeerimisprojektide** kindlaksmääramiseks ja koostamiseks kooskõlas Jordaania riiklike prioriteetidega ning kooskõlastades tegevust kahe- ja mitmepoolsete rahastajatega. ELi eesmärk on muu hulgas toetada koostöös muude rahastajatega Jordaania kavasid rakendada Al-‘Aqabah’-Ammani vee magestamise ja ülekande projekti, mis on strateegilise tähtsusega riiklik projekt ja mille eesmärk on vähendada riigi ülioluliste veevarude puudujääki.

EL ja Jordaania teevad koostööd, et tagada **energia, vee, toidu, tervishoiu ja kliimamuutuste prioriteetide sidusus**, edendada nende rakendamist ning tagada osalemine piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil.

3. HEADE VALITSEMISTAVADE, ÕIGUSRIIGI PÕHIMÕTETE, DEMOKRAATLIKU REFORMI JA INIMÕIGUSTE AUSTAMISE TUGEVDAMINE

Kooskõlas Jordaania kindla pühendumisega jätkuvale reformiprotsessile, mida edendab poliitilise süsteemi moderniseerimise kuninglik komitee, jätkavad EL ja Jordaania koostööd, et tugevdada veelgi Jordaania demokraatlikku ja õigussüsteemi, õigusriigi põhimõtteid, soolist võrdõiguslikkust ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitset. EL ja Jordaania toetavad meetmeid, mille eesmärk on tõkestada kõiki diskrimineerimise vorme, ning toetavad kõiki aspekte, mis on seotud tulemusliku ja hästi toimiva kodanikuühiskonnaga, sh luues õigusliku töö- ja tegevuskeskkonna, mis soodustab aktiivse kodanikuühiskonna arengut.

Koostöö keskendub terviklike ja kaasavate reformide rakendamisele, mis tugevdavad veelgi kohtute tulemuslikkust, tõhusust ja sõltumatust ning tagavad kõigile võrdse juurdepääsu õigusemõistmisele kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega. See hõlmab õigusosalast koostööd tsiviil- ja kriminaalasjades, edendades ühinemist asjaomaste rahvusvaheliste konventsioonidega ja nende rakendamist, ning tegevust kriminaalasjades tehtavat õigusosalast koostööd käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlmimise nimel koos Eurojustiga. Koostöö keskendub samuti valimisprotsessile (sh ELi valimisvaatlusmissiooni ja valmisekspertide missiooni soovitude järelmeetmed), soolise võrdõiguslikkuse toetamisele (sh soolise vägivalla tõkestamine), naiste ja noorte tähenduslikule poliitikas osalemisele ning naiste mõjuvõimu suurendamisele poliitilises ja avalikus elus. ELi ja Jordaania koostöö hõlmab ka majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi, kodanikuharidust, erakondade süsteemi ning parlamendi järelevalve ja seadusandliku rolli tugevdamist, kohaliku ja riikliku poliitika vahelisi seoseid, tähenduslikku sotsiaaldialoogi, detsentraliseerimisprotsessi, pluralistlikku ja sõltumatut meediat, läbipaistvust, sh finantsalast läbipaistvust, vastutust ja korrupsiooni tõkestamist.

EL ja Jordaania jätkavad regulaarset **dialoogi demokraatia ja hea valitsemistava, õigusküsimuste, õigusriigi põhimõtete ja inimõiguste üle**. Dialoog põhineb Jordaania rahvusvahelistel, piirkondlikel ja riiklikel saavutustel ning kohustustel. Osalema kutsutakse ka kodanikuühiskonda.

Konkreetselt **inimõiguste** valdkonnas käsitleb regulaarne dialoog muu hulgas väljendusvabaduse kõiki vorme; ühinemisvabadust, sh kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite (nt ametiühingud ja kaubanduskojad) töökeskkonda; naiste õigusi ja nende mõjuvõimu suurendamist poliitilises, majanduslikus ja avalikus elus ning lapse õigusi. Nende eesmärkide saavutamiseks ning Jordaania demokraatia ja hea valitsemistava ning pettuste ja korrupsiooni tõkestamise edendamiseks ja tugevdamiseks on ülioluline aruandekohustuslik, läbipaistev, tõhus ja kaasav avalik haldus, sh Euroopa Pettustevastase Ameti ja Euroopa Prokuratuuriga tehtava tulemusliku ja tõhusa koostöö kaudu.

Dialoogis võetakse arvesse kehtivaid kohustusi, mille Jordaania on võtnud mitmepoolsel tasandil. See hõlmab ka majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi, näiteks õigus haridusele ja tööle. Dialoog on seotud eelkõige partnerluse prioriteetides kajastatud valdkondadega.

Selleks et tagada isikuandmete kaitse kõrge tase, jätkab EL tegevust, millega edendatakse täiendavat lähenemist ELi ja rahvusvahelistele andmekaitsestandarditele. Jordaania peaks võtma täiendavaid praktilisi meetmeid, et tagada privaatsuse ja isikuandmete kaitse õiguse austamine avalikus ja erasektoris, sh õiguskaitseasutuste puhul ja kriminaalõiguse valdkonnas.

REAGEERIMINE SÜÜRIA KRIISILE

EL ja Jordaania jätkavad koostööd, et leida Süüria kriisile püsivad ja kestlikud lahendused kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2254 (2015) ning võimaldada pagulastel vabatahtlikult, ohutult ja väärikalt tagasi pöörduda. Tänu nende jõupingutustele tagatakse nii pagulastele kui ka haavatavatele vastuvõtivatele kogukondadele jätkuvalt juurdepääs kaitsele, elatusvahenditele ja teenustele, sh järgmiste meetmete abil:

- pagulaste haldusliku seisundi jätkuv hõlbustamine ning tulemusliku kaitse, põhiteenuste juurdepääsu ja nende põhiliste inim- ja juriidiliste õiguste austamise tagamine;

- juurdepääsu parandamine olulistele teenustele, sh sotsiaalabile, reoveeteenustele, tervishoiule (sh vaimne tervis ja psühhosotsiaalne toetus) ning formaalõppele ja mitteformaalsele õppimisele ning nende kvaliteedi parandamine;
- pagulaste elatusvahendite ja iseseisva hakkamasaamise võime parandamine, luues võimalusi panustada Jordaania majandusarengusse muu hulgas järgmiste meetmetega: parandades ettevõtluskeskkonda ning täiustades tootlikkust ja tööturu tingimusi; toetades oskusi turuvajadustega vastavusse viivat poliitikat; soodustades juurdepääsu haridusele ja koolitusele; parandades ja laiendades juurdepääsu töövõimalustele, sh toetades kodust ettevõtlusega alustamist ja töölubade hankimist; tugevdades naiste ja noorte majanduslikke võimalusi ja osalust;
- toetades eksporti ELi turule, sh rakendades tulemuslikult Jordaania jaoks mõeldud päritolureeglite kava, et stimuleerida investeeeringuid ja töökohtade loomist, millest saavad kasu nii jordanlased kui ka Süüria pagulased.

DIALOOGI- JA VASTASTIKUSE KOOSTÖÖ MEHHAANISMID

ELi ja Jordaania suhete üldise raamistiku moodustavad 2002. aastal jõustunud assotsieerimisleping ja 2010. aastal saavutatud edasijõudnud riigi staatus. **Assotsieerimislepingu rakendamine** on edukalt **ratsionaliseeritud**, koondades allkomiteed, et pidada üksikuid temaatilisi dialooge kooskõlas partnerluse prioriteetidega ning täiendada poliitilisi dialooge.

Kooskõlas Vahemere piirkonna tegevuskava ja nõukogu järelduste läbivaatamisega 2024. aastal on samuti kavas teha vahekokkuvõtte, et hinnata ELi ja Jordaania vahel vastastikku kokku lepivate partnerluse prioriteetide mõju ning neid vajaduse korral kohandada.

Samuti vaadatakse nendest prioriteetidest tulenevad asjaomased vastastikused kohustused korrapäraselt läbi ELi ja Jordaania kahepoolse koostöö ning muude asjaomaste dialoogide ja kohtumiste kontekstis ning Brüsseli konverentside järelmeetmete raames, et toetada **ELi toetuse andmist Süüria pagulaskriisi kontekstis**.

Kooskõlas **Euroopa naabruspoliitika suurema omaluspõhimõttega** osaleb EL oma tegevust liikmesriikidega tihedalt kooskõlastades Jordaania valitsuse kesk- ja kohaliku tasandi koordineerimismehhanismides ning selliste partneritega, nagu kodanikuühiskond ja erasektor, koordineerimise mehhanismides.

EL on võtnud partnerluse prioriteetides märgitud eesmärkide poole püüeldes kohustuse jätkata Jordaaniale rahalise toetuse andmist ja Jordaania toetamise eesmärgil rahvusvahelise kogukonnaga suhtlemist ning Jordaania võtab kohustuse jätkata oma reformikava rakendamist, mis on mõlema partneri edu tagamiseks keskse tähtsusega.